

Krystyna Michałowska-Gorywoda

Procesy integracji gospodarczej i politycznej w ramach Unii Europejskiej

International Journal of Management and Economics 1, 30-35

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

CZĘŚĆ I. MIĘDZYNARODOWE STOSUNKI GOSPODARCZE I POLITYCZNE

PROCESY INTEGRACJI GOSPODARCZEJ I POLITYCZNEJ W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ

prof. dr hab. K. Michałowska - Gorywoda

I. Uwagi ogólne

Pracownicy Katedry Międzynarodowych Organizacji Gospodarczych w 1995r. uczestniczyli zarówno w badaniach własnych jak i statutowych. Udział ten sprowadzał się bądź tylko do autorstwa pracy (dr E. Latoszek), bądź też oprócz wkładu autorskiego, obejmował także funkcje koordynatora tematu (prof. dr hab. K. Michałowska - Gorywoda).

Zarówno w przypadku badań własnych jak i badań statutowych temat realizowany i koordynowany przez Katedrę został sformułowany jako *Procesy integracji gospodarczej i politycznej w ramach Unii Europejskiej*. Temat ten ze względu na swój wielopłaszczyznowy, interdyscyplinarny charakter oraz ze względu na wręcz kapitalne znaczenie dla interesu narodowego Polski musi być z założenia traktowany jako przedsięwzięcie obliczone na wiele lat i realizowany przez zespół badawczy specjalizujący się w różnych aspektach integracji europejskiej.

Zarówno w przypadku badań własnych jak i badań statutowych koordynatorem tematu była prof. dr hab. Krystyna Michałowska - Gorywoda.

II. Badania własne

Efektom badań własnych w ramach przyjętego tematu zrealizowano trzy opracowania. Pierwszy z nich, którego autorką jest prof. dr hab. Eufemia Tejchmann zatytułowany jest *Polityka transportowa Unii Europejskiej*. To niezwykle cenne studium, traktujące o tak newralgicznym dziale każdej gospo-

darki narodowej i ugrupowania gospodarczego jakim jest transport, ma niejako charakter dwuczęściowy. Pierwsza część opracowania to syntetyczna analiza podstaw prawnych, zasad polityki transportowej oraz zasad funkcjonowania rynków transportowych w ramach Unii Europejskiej. Zostały tu również uwzględnione takie zagadnienia jak zagrożenie środowiska przez transport oraz europejska infrastruktura transportu jako przedmiot wspólnej polityki transportowej UE.

Na tym ogólnym tle zostały następnie przeanalizowane w sposób niezwykle kompetentny (choć siłą rzeczy nie wyczerpujący tematu) wyzwania jakie polityka transportowa UE stawia przed Polską jako krajem do niej kandydującym.

Autorką dwóch następnych opracowań jest prof. dr hab. Krystyna Michałowska - Gorywoda. Pierwsze z nich *Członkostwo w UE* poświęcone jest analizie ewolucji składu członkowskiego UE oraz pozycji gospodarczej zarówno samej Unii jak i jej poszczególnych państw. Wynikają z niego interesujące wnioski do wykorzystania przez Polskę, ubiegającą się o pełne członkostwo w UE. Opracowanie drugie jest bardziej obszerne i dotyczy niezwykle złożonego a jednocześnie bardzo aktualnego tematu jakim jest system prawno - instytucjonalny UE i procesy podejmowania decyzji w jej ramach *System prawno - instytucjonalny Wspólnot Europejskich (Unii Europejskiej) . Mechanizm podejmowania decyzji*. Jest to wnikliwa i niezwykle aktualna analiza tych zagadnień. Znajomość tej tematyki jest szczególnie istotna ze względu na rozpoczynającą się w br. Konferencję Międzynarodową UE (tzw. „Maastricht II”), która ma zająć się m.in. rewizją systemu prawno - instytucjonalnego UE i nakreśleniem kierunków jego reformy. Interes Polski jako przyszłego kraju członkowskiego UE jest tu oczywisty.

III. Badania statutowe

W wyniku badań statutowych w ramach przyjętego tematu zostały przedstawione prace czterech autorów : prof. dr hab. L. Ciamagi, prof. dr hab. L. Oręziak, prof. dr hab. K. Michałowskiej - Gorywody oraz dr E. Latoszek.

Części składowe obszernego i bardzo interesującego opracowania prof. L. Ciamagi dotyczącego wybranych kwestii systemu ekonomicznego UE stanowią następujące tematy: „Wspólna polityka handlowa”; „Polityka regionalna Unii”; „Wspólna polityka rolna”; „Polityka przemysłowa i badawczo - rozwojowa” oraz „Stowarzyszenie Polski ze Wspólnotą Europejską - szanse i zagrożenia”. Rzeczowa i konkretna analiza licznych zagadnień w ramach tych tematów stanowi podstawę zarówno dla wielu uogólnień teoretycznych jak i dla praktycznych wniosków odnoszących się do relacji Polska - UE. Szczególne znaczenie ma tutaj część pracy poświęcona stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi i warunkom jej ewentualnego, pełnego członkostwa w Unii Europejskiej. Bardzo wnikliwe i wyczerpujące (w syntetyczny sposób) przedstawienie przez autora tego zagadnienia pozwala na sformułowanie licznych wniosków, tak ogólnych jak i szczegółowych, mających zasadnicze znaczenie dla interesów Polski.

Prof. dr hab. L. Oręziak autorka bardzo zintegrowanego wewnątrznie opracowania *System walutowo - finansowy Unii Europejskiej* przedmiotem swych badań uczyniła niezwykle istotne kwestie związane przede wszystkim z budową Unii Gospodarczo - Walutowej w ramach Unii Europejskiej, wprowadzeniem wspólnej waluty, funkcjonowaniem jednolitego rynku finansowego oraz instytucją budżetu Unii Europejskiej. Bardzo kompetentna i fachowa analiza tych zagadnień oparta na informacjach i danych doprowadzonych do maksymalnej aktualności (koniec 1995r.) czyni to opracowanie niezwykle cennym materiałem źródłowym tak o charakterze teoretycznym jak i aplikacyjnym. Kwestia dalszej budowy Unii Gospodarczo - Walutowej stanowi obecnie „być albo nie być” w Unii Europejskiej, do członkostwa w której aspiruje również Polska. Bardzo cenne są także uwagi autorki nt. zależności pomiędzy integracją w sferze gospodarki a integracją polityczną.

Prof. dr hab. K. Michałowska - Gorywoda przedstawiła opracowanie poświęcone kształtowaniu się Unii Europejskiej oraz jej celom ekonomicznym i politycznym *Geneza, cele Unii Europejskiej i środki ich realizacji*. Główny nacisk położyła jednak tutaj na istotę ekonomiczną Unii albowiem zagadnienia integracji politycznej stanowią przedmiot odrębnej, drugiej pracy zrealizowanej w ramach tego samego tematu. Cele ekonomiczne Unii Europejskiej (Wspólnot Europejskich) zostały w sposób zasadniczy rozszerzone i zdyferyfikowane w

oparciu o postanowienia traktatu z Maastricht, który wszedł w życie w 1993r. Podobnej dyfersyfikacji uległy również środki realizacji tych celów.

Funkcjonowanie filaru politycznego w ramach UE stanowi treść drugiego opracowania pióra prof. dr hab. K. Michałowskiej - Gorywody. Zagadnienia integracji politycznej w Europie Zachodniej są raczej rzadko poruszane w polskiej literaturze przedmiotu. Dlatego też to opracowanie należy uznać za interesujący, kompleksowy materiał źródłowy. Jego dużym walorem jest aktualność, co nabiera szczególnego znaczenia przy uwzględnieniu starań Polski o wejście nie tylko do Unii Europejskiej, ale również do NATO i Unii Zachodnioeuropejskiej.

Dr E. Latoszek przygotowała pracę poświęconą stosunkom zewnętrznym UE *Stosunki zewnętrzne UE*. Największe znaczenie, i, jak się wydaje, słusznie przypisuje się tworzeniu przez państwa członkowskie UE i państwa członkowskie EFTA Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Inne omówione w opracowaniu tematy to: polityka śródziemnomorska, System Preferencji Generalnych, współpraca UE z krajami Afryki, Karaibów i Pacyfiku oraz z krajami Europy Środkowej i Wschodniej. Najmniej miejsca, a szkoda, autorka poświęciła stosunkom gospodarczym i politycznym UE ze Stanami Zjednoczonymi, Kanadą i Japonią. A są to przecież główne ośrodki polityczne i gospodarcze w układzie globalnym.

IV. Wnioski końcowe

Temat badawczy "Proces integracji gospodarczej i politycznej w ramach Unii Europejskiej" ze względu na swoje znaczenie dla teorii międzynarodowych stosunków gospodarczych i politycznych jak i ze względu na kapitalne wręcz znaczenie dla interesu narodowego Polski powinien być kontynuowany. Jednocześnie ze względu na swój wielopłaszczyznowy charakter wymaga on stworzenia silnego zespołu badawczego, skupiającego przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych. Tylko interdyscyplinarne podejście do zagadnień stanowiących istotę Unii Europejskiej pozwoli na jej właściwą ocenę, w jej nowym kształcie jako czołowego, samodzielnego aktora na forum międzynarodowym i bardzo ważnego partnera dla krajów trzecich, w tym, w szczególności dla Pol-

ski i innych krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Implikuje to więc potrzebę koncentracji badań realizowanych przez wszystkie jednostki Kolegium Gospodarki Światowej (i ewentualnie poza nim). Czyni również ponownie ciągle aktualną i dyskutowaną w przeszłości kwestię stworzenia w SGH autentycznego, silnego Centrum Studiów Europejskich o charakterze naukowo - badawczym. Istniejące obecnie bardziej lub mniej rachityczne i formalne ciała roli takiej nie spełniają, bo i nie mogą spełniać. Trzeba również zastanowić się nad udoskonaleniem funkcjonowania Centrum Dokumentacji Europejskiej.

Summary

The Process of Economic and Political Integration within the European Union

The ongoing accelerated process of economic and political integration within the European Union shapes this organization's competences, its methods of activity, structure and character of decision taking process as well as the extent of supranational authority. The European Union strengthens its position in Europe and in the world. The author emphasizes the increasing role of the European Union as an important partner for Poland and other Central and Eastern European countries resulting from qualitative changes of their political and economic transformation. Thus Poland faces new challenges and the need of developing cooperation with the EU.

According to the author meeting challenges and grasping opportunities depend on a thorough analysis of a new situation. It implies the necessity of continuous interdisciplinary research at a high academic level. The research work conducted so far by the World Economy Faculty is very important for the theory of international economic and political relations. Their practical application is highly evaluated.

Резюме

Экономические и политические интеграционные процессы в рамках Европейского союза

Происходящий в настоящее время в рамках Европейского союза ускоренный процесс экономической и политической интеграции придает ему новую форму, относительно размера компетенций, средств деятельности, структуры, характера и специфики процесса принятия решений и степени сверхнациональной власти. Укрепляется его значение в Европе и мире. Возрастает также роль Европейского союза как важного партнера Польши и других стран Центральной и Восточной Европы, особенно в результате качественных преобразований их политических и экономических систем. Перед Польшей появляются новые задачи, новые требования, назревает необходимость ответить на них и приспособиться к ним. Одновременно открываются также и новые шансы и перспективы развития сотрудничества с Европейским союзом.

Умение справиться с этими новыми задачами и использование этих новых возможностей зависит от правильного понимания новой ситуации. Следовательно, это вызывает необходимость постоянно вести на высоком уровне научно – исследовательские работы в разных областях знаний. Проводившиеся и ведущиеся до сих пор в рамках Коллегии мировой экономики индивидуальные исследования в этой области, а также исследования, вытекающие из устава школы, следует оценить высоко, учитывая их роль для теории международных экономических и политических отношений, а также их содержание. Существует, однако, необходимость концентрации этих исследований и организации коллективов, исследующих разные области и профили знаний, а также необходимость создания в Высшей коммерческой школе сильного научно – исследовательского центра, который будет заниматься тематикой европейской интеграции.